

Sygn. akt I ACa 1581/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 kwietnia 2024 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodnicząca: Sędzia Dagmara Olczak-Dąbrowska

Protokolant: sekretarz sądowy Monika Walczuk

po rozpoznaniu w dniu 25 marca 2024 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa D. R. i G. R. (1)

przeciwko (...)z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 10 sierpnia 2022 r. sygn. akt I C 1089/21

I. zmienia zaskarżony wyrok częściowo w punkcie pierwszym w ten sposób,

że zasądza od (...) w W. na rzecz D. R.

i G. R. (1) kwoty: 38 745,17 zł (trzydzieści osiem tysięcy siedemset czterdzieści pięć złotych siedemnaście groszy) i 81 829,45 CHF (osiemdziesiąt jeden tysięcy osiemset dwadzieścia dziewięć franków szwajcarskich

i czterdzieści pięć centymów) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 26 czerwca 2021 r. do dnia zapłaty oraz w punkcie drugim w ten sposób, że zasądza od (...) w W. na rzecz D. R. i G. R. (1) kwotę 11817 zł (jedenaście tysięcy osiemset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od (...) w W. na rzecz D. R.

i G. R. (1) kwotę 9100 zł (dziewięć tysięcy sto złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od uprawomocnienia się niniejszego postanowienia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Dagmara Olczak-Dąbrowska

Sygn. akt I ACa 1581/22

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 9 lutego 2021 r. skierowanym przeciwko (...) w W., D. R. i G. R. (1) wnieśli o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz solidarnie kwoty 38 745,17 zł i 81 829,45 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi

od dnia 9 lutego 2021 r. do dnia zapłaty, ewentualnie w przypadku nieuznania podstaw do zasądzenia tych kwot na zasadzie solidarności – o zasądzenie na rzecz każdego z powodów kwoty po 19 372,58 zł i 40 914,73 CHF.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z 10 sierpnia 2022 r. oddalił powództwo i obciążył powodów częściowo kosztami procesu.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i ich ocena prawna.

W dniu 22 stycznia 2008 r. G. R. (1) i D. R. złożyli w (...) S.A. oddział w Polsce, którego następcą prawnym został (...) Bank (...) S.A., wniosek o udzielenie kredytu w wysokości 173 000 zł, w walucie CHF, z przeznaczeniem na spłatę kredytu mieszkaniowego w innym banku. Składając wniosek, oświadczyli, że zostali zapoznani przez pracownika banku z kwestią ryzyka kursowego oraz że będąc w pełni świadomymi ryzyka kursowego rezygnują z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych i wybierają zaciągnięcie kredytu indeksowanego do waluty obcej, a także, że znane im są postanowienia Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) w odniesieniu do kredytów indeksowanych do waluty obcej oraz że zostali poinformowani, że aktualna wysokość kursów waluty obcej dostępna jest w placówkach banku. Stwierdzili także, że są świadomi ponoszenia ryzyka kursowego związanego z wahaniami kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt oraz wpływu ryzyka kursowego na wysokość zobowiązania względem banku oraz na wysokość rat kredytu. Oświadczyli ponadto, że w związku z ubieganiem się o kredyt hipoteczny oprocentowany zmienną stopą procentową zostali zapoznani przez pracownika banku z kwestią ryzyka zmiany stopy procentowej i są świadomi ponoszenia ryzyka zmiany stopy procentowej, która ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku, wynikającego z wnioskowanego kredytu oraz na wysokość rat spłaty kredytu.

W dniu 12 lutego 2008 r. G. R. (1) i D. R. zawarli z (...) S.A. Oddział w Polsce z siedzibą w W. umowę nr (...) o kredyt hipoteczny, na podstawie której bank udzielił im kredytu na spłatę kredytu mieszkaniowego w innym banku (zaciągniętego na zakup lokalu nr (...) mieszczącego się w budynku przy ul. (...). M. 20C w K.) w kwocie 173 000 zł, indeksowanego walutą obcą – frankiem szwajcarskim (§ 2 ust. 1, 2 i 5 umowy). Okres kredytowania ustalony został na 480 miesięcy (§ 2 ust. 3 umowy) w równych ratach (§ 6 ust. 2 umowy). Kredyt oprocentowano według zmiennej stopy procentowej, ustalonej jako suma stopy referencyjnej LIBOR 3M dla franka szwajcarskiego i stałej marży banku w wysokości 1,25 p.p. Oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym w dniu zawarcia umowy wynosiło 3,97667% (§ 3 ust. 1, 2 i 3 umowy). W umowie ustalono, że oprocentowanie kredytu ulegnie zmianie w zależności od zmiany stopy referencyjnej stawki bazowej LIBOR 3M dla franka szwajcarskiego.

G. R. (1) i D. R. zobowiązali się do spłaty kapitału wraz z odsetkami miesięcznie w równych ratach. Raty kredytu podlegające spłacie wyrażone były w walucie obcej i w dniu wymagalności raty kredytu pobierane były z rachunku bankowego, według kursu sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu. Jeśli dzień wymagalności raty kredytu przypadał na dzień wolny od pracy, stosowano kurs sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności spłaty raty kredytu (§ 9 ust. 2 regulaminu kredytu).

G. R. (1) i D. R. oświadczyli, że zostali zapoznani przez pracownika banku z kwestią ryzyka zmiany stopy procentowej oraz że są świadomi ponoszenia ryzyka zmiany stopy procentowej w związku z umową, która ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku wynikającego z umowy o kredyt oraz na wysokość rat spłaty kredytu. Potwierdzili również, że zostali zapoznani przez pracownika banku z kwestią ryzyka kursowego, a będąc w pełni świadomymi tego ryzyka, rezygnują z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych i dokonują wyboru zaciągnięcia kredytu indeksowanego do waluty obcej. Oświadczyli, że są świadomi ponoszenia ryzyka kursowego związanego z wahaniami kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt oraz że ryzyko kursowe ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku oraz na wysokość rat spłaty kredytu.

Kredyt został wypłacony powodom w dniu 25 lutego 2008 r. w wysokości 173 000 zł odpowiadającej kwocie 80 652,68 CHF.

Z dniem 1 lipca 2009 roku (...) S.A. spółka akcyjna Oddział w Polsce z siedzibą w W. umożliwił kredytobiorcom spłatę kredytu w walucie waloryzacji poprzez zawarcie aneksu do umowy kredytu. 9 listopada 2011 r. powodowie zawarli z tym bankiem aneks do umowy kredytu, na podstawie którego uzyskali możliwość spłaty kredytu w walucie indeksacji.

(...) Bank S.A. ustalał tabele kursowe dla kredytów waloryzowanych walutą obcą każdego dnia na podstawie średnich notowań z rynku międzybankowego prezentowanych w serwisach internetowych np. R. oraz dodaniu (kurs sprzedaży) lub odjęciu (kurs kupna) ustalonego poziomu buforu przewidującego pasma wahań w ciągu danego dnia i utrzymania kursu tworzonego przez cały dzień, przeniesienie wymiany walut na rynku za pośrednictwem izb rozliczeniowych oraz wynik transakcji na rynku walutowym i warunków ustalonych pomiędzy stronami transakcji.

G. R. (1) i D. R. od dnia zawarcia umowy do dnia 25 października 2011 r. spłacali raty kapitałowo-odsetkowe w złotych polskich, zaś od dnia 25 listopada 2011 r. do dnia 17 grudnia 2020 r. kiedy dokonali całkowitej, wcześniejszej spłaty kredytu, bezpośrednio w walucie CHF.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy przyjął, że umowa kredytu nie jest bezwzględnie nieważna, ponieważ zawiera elementy przedmiotowo istotne wymienione w art. 69 ust. 1 i 2 prawa bankowego, a umowna waloryzacja świadczeń stron jest dopuszczalna na podstawie art. 358¹ § 2 k.c. Powodowie zawarli ją jako konsumenci, a jej postanowienia nie były indywidualnie negocjowane, a więc podlega sądowej kontroli na podstawie przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych (art. 385 k.c. i nast.). Analizując postanowienia o indeksacji kredytu kursem waluty obcej, Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że naruszają one dobre obyczaje i w sposób rażący interesy konsumenta (art. 385¹ § 1 k.c.), ponieważ bank w sposób jednostronny i według tylko sobie znanych kryteriów kształtuje kurs waluty indeksacji w tabelach kursowych, a w ten sposób wpływa na wysokość świadczenia kredytobiorcy. Postanowienia te nie określają jednak głównych świadczeń stron umowy kredytu, dlatego mimo ich niewiążącego charakteru umowa nadal może obowiązywać, a więc żądanie przez powodów zwrotu świadczeń spełnionych na poczet nieważnej umowy jako nienależnych, Sąd ten ocenił jako bezzasadne. Ponadto stwierdził, że o ile sposób waloryzacji świadczeń jest abuzywny, nie można przyjąć, że sama zasada poddania świadczeń stron waloryzacji kursem CHF ustalany w sposób obiektywny narusza art. 385¹ § 1 k.c. w ocenie Sądu Okręgowego pozwany prawidłowo wypełnił obowiązek informacyjny wobec kredytobiorców, których pouczył, że zmienny kurs CHF ma wpływ na wysokość raty kredytu i jego saldo. Powodowie byli zatem świadomi ryzyka kursowego, co potwierdzili w pisemnych oświadczeniach przed zawarciem umowy. Z tych przyczyn Sąd Okręgowy oddalił powództwo.

W apelacji od tego wyroku powodowie zarzucili naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej oceny dowodów, w rezultacie której Sąd Okręgowy błędnie ustalił, że zostali oni poinformowani przez bank o ryzyku walutowym i ryzyku zmiany stopy procentowej, podczas gdy nie uzyskali pełnej informacji w tym zakresie. Sąd ten jako podstawę ustaleń faktycznych w tym zakresie przyjął pisemne oświadczenia powodów, a ich zeznania uznał za niewiarygodne. W odniesieniu do prawa materialnego skarżący zarzucili w różnych konfiguracjach i powiązaniach naruszenie następujących przepisów: art. 385¹§1 i 2 k.c., art. 56 k.c., art. 58 k.c., art. 387 § 1 k.c., art. 5 k.c., art. 6 ust.1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej jako dyrektywa 93/13). W konkluzji wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa i obciążenie pozwanego kosztami procesu za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Zakres kognicji sądu w postępowaniu apelacyjnym wyznacza m.in. art. 382 k.p.c., według którego sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Przytoczony przepis uprawnia sąd drugiej instancji do dokonania własnej oceny wyników postępowania dowodowego i poczynienia własnych ustaleń, także w sytuacji, w której nie przeprowadza nowych dowodów lub nie ponawia dowodów przeprowadzonych w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji (tak też Sąd Najwyższy w wyrokach z:

8 lutego 2000 r., II UKN 385/99, 22 lutego 2006 r., III CSK 128/05, OSNC 2006/11/191). Taka potrzeba zachodzi w rozpoznawanej sprawie. Skarżący kwestionują bowiem ustalenia faktyczne i będącą ich konsekwencją ocenę prawną Sądu Okręgowego o braku abuzywności klauzuli ryzyka walutowego, wskazując na niedoinformowanie ich przez pozwanego na etapie zawierania umowy nie tylko o sposobie ustalania kursów wymiany franka szwajcarskiego, ale także o znaczeniu ryzyka zmiany kursu tej waluty na wartość ich zobowiązania wynikającego z umowy kredytu.

Sąd Okręgowy za niewiarygodne uznał zeznania powodów co do tego, że nie posiadali wiedzy i nie zostali poinformowani przez pracowników pozwanego o ryzyku kursowym, co zdaniem tego Sądu pozostaje w sprzeczności z treścią oświadczeń pisemnych kredytobiorców, w których przyznają, że mają świadomość takiego ryzyka. Tymczasem z zeznań powodów wynika, że kwestia ryzyka kursowego w ogóle nie była poruszana w rozmowach z pracownikami banku. Podpisanie oświadczenia o akceptacji tego ryzyka nie było poprzedzone przedstawieniem kredytobiorcom symulacji obrazujących wzrost kursu CHF na wysokość raty i salda kredytu (zeznania powoda G. R., protokół elektroniczny rozprawy, 00:11:13 minuta nagrania). Konfrontacja zeznań powodów z treścią ich oświadczeń pisemnych o akceptacji ryzyka kursowego związanego z kredytem waloryzowanym kursem waluty obcej (k. 134), prowadzi do wniosku, że pozwany nie eksponował nieograniczonego charakteru tego ryzyka. Nie uprzedzał kredytobiorców o możliwości nagłego i znacznego wzrostu kursu CHF, co było realne w perspektywie trwającego 40 lat okresu spłaty kredytu. W oświadczeniach pisemnych kredytobiorców kwestie te zostały pominięte. Ich treść jest lakoniczna, sprowadza się do stwierdzenia, że kredytobiorca ponosi ryzyko kursowe związane z wahaniami kursów waluty, ryzyko to ma wpływ na wysokość raty kredytu i wysokość zadłużenia wobec banku. Już samo użycie sformułowania „wahania kursów” jest intencjonalne i zawiera sugestię niewielkich zmian w stosunku do poziomu wyjściowego kursu wymiany CHF, wykluczając tym samym gwałtowne i znaczne wzrosty tego kursu.

W konsekwencji ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego wymagają w tej części zmiany. Na podstawie zeznań powodów i ich oświadczeń pisemnych (k. 134) Sąd Apelacyjny ustalił, że powodowie nie zostali w sposób właściwy pouczeni o skali ryzyka kursowego stanowiącego istotę kredytu waloryzowanego kursem franka szwajcarskiego. Nie wyjaśniono im na czym polega kredyt waloryzowany kursem waluty obcej, nie zwrócono uwagi na realną w perspektywie 40 lat możliwość nagłej i drastycznej deprecjacji waluty krajowej, w której otrzymują wynagrodzenia, w stosunku do waluty indeksacji kredytu. Powodowie podpisali oświadczenia o akceptacji ryzyka kursowego, ale nie było to poprzedzone wyjaśnieniem im przez pozwanego konsekwencji ekonomicznych zaciągnięcia kredytu indeksowanego w sytuacji, w której to ryzyko się zaktualizuje.

Nie ma racji pozwany, że o świadomości ryzyka kursowego po stronie powodów może świadczyć choćby to, że zmienność kursów walut jest faktem powszechnie znanym. Nie jest bowiem powszechna wiedza o tym, w jaki sposób kurs CHF wpływa na wysokość zobowiązania kredytobiorcy z umowy kredytu waloryzowanego kursem tej waluty, a mianowicie, że zmienność tego kursu sprawia, że rozmiary jego zobowiązania są niemożliwe do przewidzenia w perspektywie wieloletniego okresu spłaty kredytu.

Nie można również zaaprobować stanowiska pozwanego, że w 2008 r. nie istniały przepisy nakładające na banki konkretne obowiązki informacyjne wobec kredytobiorców. W ocenie Sądu Apelacyjnego obowiązek przedsiębiorcy pouczenia konsumenta o ryzyku kursowym, jakie wiąże się z kredytem denominowanym w walucie obcej, należy łączyć z wynikającą z art. 385 § 2 k.c. powinnością sformułowania warunków umowy jednoznacznie i zrozumiałym językiem. Wymagania transparentności nie spełnia stwierdzenie w oświadczeniu o ryzyku kursowym, że na skutek zmiany kursu waluty waloryzacji kredytu zmienia się wysokość raty i wysokość salda kredytu, ponieważ istotna jest skala tej zmiany, której nie sposób przewidzieć w perspektywie 40 lat. W wyroku z 10 czerwca 2021 r. (C- 776/19, pkt 65) TSUE wyjaśnił, że w ramach umowy kredytu denominowanego w walucie obcej, narażającej konsumenta na ryzyko kursowe, nie spełnia wymogu przejrzystości przekazywanie temu konsumentowi informacji, nawet licznych, jeżeli opierają się one na założeniu, że równość między walutą rozliczeniową a walutą spłaty pozostanie stabilna przez cały okres obowiązywania tej umowy. Jest tak w szczególności wówczas, gdy konsument nie został powiadomiony przez przedsiębiorcę o kontekście gospodarczym mogącym wpłynąć na zmiany kursów wymiany walut, tak że konsument nie miał możliwości konkretnego zrozumienia potencjalnie poważnych konsekwencji dla jego sytuacji finansowej, które mogą wynikać z zaciągnięcia kredytu denominowanego w walucie obcej (por. pkt

74 wyroku TSUE z 10 czerwca 2021 r., C-776/19). Takie stanowisko prezentowane jest również w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który za niewystarczające uznaje złożenie przez kredytobiorcę pisemnego oświadczenia o akceptacji ryzyka kursowego, jeżeli nie było to poprzedzone pouczeniem go przez bank o skali tego ryzyka. W uzasadnieniu wyroku z 13 maja 2022 r. (II CSKP 464/22, Legalis) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że prawidłowa informacja powinna uświadamiać konsumentowi - wyraźnie i z należytą powagą - że ryzyko silnej deprecjacji jest trudne do oszacowania w perspektywie długookresowej i nie powinno być lekceważone (pozostaje realne). Wymaganiu temu nie czyni zadość np. podawanie „uspokajających” informacji o historycznych wahaniami waluty indeksacji w okresie nieproporcjonalnym do przewidywanego czasu trwania umowy kredytu, które może wręcz usypiać czujność kredytobiorcy, wywołując wrażenie o jedynie hipotetycznym charakterze zagrożeń. Istotne jest również zwrócenie uwagi na powagę tego zagrożenia w aspekcie możliwego rozmiaru deprecjacji waluty krajowej, a w szczególności podkreślenie, że może być ona gwałtowna i drastyczna (przekraczać nawet kilkadziesiąt procent), z uwzględnieniem sytuacji majątkowej konkretnego konsumenta, decydującej o tym, jaki stopień deprecjacji waluty indeksacji przekraczać będzie granice jego zdolność do spłacania kredytu.

Przytoczone stanowisko Sąd Apelacyjny podziela, uznając, że w ustalonym stanie faktycznym powodowie nie zostali dostatecznie pouczeni przez pozwanego o ryzyku kursowym tak, aby mogli ocenić możliwe konsekwencje ekonomiczne zaciągnięcia kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej. W konsekwencji nie można przyjąć, że zawarta w umowie klauzula ryzyka walutowego została sformułowana prostym i zrozumiałym językiem (art. 385 § 2 k.c.). W pozostałym zakresie Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego i przyjmuje je za własne.

Trafne okazały się zarzuty naruszenia prawa materialnego.

Sąd Apelacyjny nie podziela stanowiska Sądu Okręgowego, że klauzula ryzyka walutowego, a więc wyrażona w § 2 ust. 1 umowy waloryzacja kursem CHF kwoty 173 000 zł, oddanej przez bank do dyspozycji kredytobiorców, nie podlega ocenie pod kątem abuzywności ponieważ jest zgodna z prawem, a mianowicie z art. 358⁽¹⁾ § 1 k.c., który dopuszcza umowną waloryzację świadczenia. Nie można bowiem wykluczyć, że postanowienia umowne zgodne z prawem w określonych okolicznościach i w powiązaniu z innymi klauzulami umownymi naruszają dobre obyczaje i w sposób rażący interesy konsumenta (art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c.). Takim przykładem poddanych ocenie w orzecznictwie są pozaodsetkowe koszty kredytu, których maksymalną wysokość określa ustawa o kredycie konsumenckim. W uchwale z 27 października 2021 r. (III CZP 43/20, Legalis) Sąd Najwyższy stwierdził, że okoliczność, że pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego nie przekraczają wysokości określonej w art. 36a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, nie wyłącza oceny, czy postanowienia określające te koszty są niedozwolone (art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c.). Ocena zgodności z prawem czynności prawnej i ocena abuzywności postanowień umowy na podstawie art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c. następują w oparciu o inne przesłanki, dlatego nie można wykluczyć, a limine abuzywności klauzul umownych zgodnych z bezwzględnie obowiązującymi przepisami. Z tych względów nie zasługuje na aprobatę wniosek Sądu Okręgowego, że sama zasada poddania świadczeń stron z umowy kredytu waloryzacji kursem CHF nie jest abuzywna. Ponadto na skutek zmiany ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, Sąd Apelacyjny uznał, że klauzula ryzyka walutowego (§ 2 ust. 1 umowy), która określa główne świadczenia stron umowy kredytu, nie została sformułowana jednoznacznie z uwagi na brak rzetelnego wyjaśnienia powodom przez bank konstrukcji kredytu powiązanego z kursem waluty obcej, nieograniczonego ryzyka kursowego po ich stronie i jego wpływu na wartość ich zobowiązania. W konsekwencji klauzula ta podlega ocenie pod kątem naruszenia dobrych obyczajów i w sposób rażący interesów konsumentów (art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c.).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego ocena abuzywności klauzul umownych nie może być zawężona tylko do przyjętego w umowie mechanizmu przeliczenia waluty krajowej na walutę obcą, w której wyrażono kwotę kredytu. Istotą kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej jest ryzyko zmiany kursu waluty, które w przypadku deprecjacji waluty krajowej w stosunku do waluty kredytu w sposób nieograniczony obciąża kredytobiorcę. Z tego względu przedmiotem oceny w aspekcie naruszenia dobrych obyczajów i interesów konsumenta (art. 385¹ § 1 k.c.) powinna być klauzula ryzyka kursowego w znaczeniu szerokim, a więc te wszystkie postanowienia umowy, które zawierają odniesienia do franka

szwajcarskiego jako miernika waloryzacji świadczeń stron. Pogląd ten znajduje odzwierciedlenie w orzecznictwie TSUE. W sprawach dotyczących kredytów denominowanych lub indeksowanych do walut obcych Trybunał nie zawęży swojej oceny do klauzul przeliczeniowych czy klauzuli spreadu walutowego, lecz odnosi się do klauzuli ryzyka walutowego (tak np. w wyroku z 14 marca 2019 r. C-118/17, pkt 35). Wskazuje, że warunek umowy kredytu denominowanego w walucie obcej, zgodnie z którym ryzyko kursu wymiany obciąża bez żadnych ograniczeń konsumenta – jako kompensata za korzystniejszą stopę procentową jest warunkiem określającym główny przedmiot umowy, którego nieuczciwy charakter co do zasady nie może być badany. Można jedynie badać nieuczciwy charakter tego warunku i stwierdzić, że jest on nieuczciwy, jeżeli w momencie zawierania umowy i biorąc pod uwagę tekst i informacje otrzymane od instytucji kredytowej treść tego warunku nie była jasna ani zrozumiała dla właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego przeciętnego konsumenta (tak też TSUE w wyrokach z: 20 września 2018 r., C-51/17, pkt 68, 14 marca 2019 r. C-118/17, pkt 48 oraz 3 października 2019 r. C-260/18 pkt 44). Stanowisko to koresponduje z art. 385¹ §1 zd. 2 k.c., stanowiącym implementację art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13, zgodnie z którym w umowach konsumenckich ocena postanowień umownych pod kątem ich sprzeczności z dobrymi obyczajami i naruszenia interesów konsumenta nie dotyczy postanowień określających główne świadczenia stron w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Aprobując przytoczoną wykładnię, Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że klauzula ryzyka walutowego i powiązane z nią klauzule dotyczące przeliczeń walutowych w oparciu o tabele kursowe banku określają główne świadczenia stron (tak też Sąd Najwyższy w wyrokach: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 459/22, Legalis) i jako sformułowane niejednoznacznie podlegają kontroli na podstawie art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c.

Prawidłowe jest stanowisko Sądu Okręgowego, że warunki umowy pozostawiające bankowi swobodę co do określenia wysokości kursu waluty indeksacji stanowią niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 358⁽¹⁾ § 1 k.c. (tak też Sąd Najwyższy w wyrokach: z 7 listopada 2019 r., IV CSK 13/19; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 28 września 2021 r., I CSKP 74/21, OSNC 2022, nr 5, poz. 53, z 29 listopada 2023 r., II CSKP 1460/22, Legalis). Sprzeczność z dobrymi obyczajami i naruszenie interesów konsumenta polega w tym przypadku na uzależnieniu wysokości świadczenia banku oraz wysokości świadczenia konsumenta od swobodnej decyzji banku. Zarówno przeliczenie kwoty kredytu w chwili jego wypłaty, jak i przeliczenie odwrotne w chwili wymagalności poszczególnych spłacanych rat, służy bowiem określeniu wysokości świadczenia konsumenta. Takie postanowienia, które uprawniają bank do jednostronnego ustalenia kursów walut, są nietransparentne i pozostawiają pole do arbitralnego działania banku. W ten sposób obarczają kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz naruszają równorzędność stron. Rażące naruszenie interesów konsumenta polega na obciążeniu kredytobiorcy nieograniczonym ryzykiem zmiany kursu waluty indeksacji. W rozpoznawanej sprawie ani umowa kredytu zawarta przez strony, ani stanowiący jej integralną część regulamin nie określają weryfikowalnych i obiektywnych parametrów stanowiących dla pozwanego podstawę kształtowania kursu waluty indeksacji we własnych tabelach. Została zatem naruszona równowaga w stosunku zobowiązaniowym równorzędnych podmiotów poprzez przyznanie pozwanemu dowolności w kształtowaniu kursów wymiany CHF i w konsekwencji wysokości świadczenia kredytobiorcy (por uchwałą Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2022 r., III CZP 40/22, Legalis).

W przypadku klauzuli ryzyka walutowego naruszenie dobrych obyczajów należy wiązać z niedoinformowaniem powodów przez poprzednika pozwanego o nieograniczonym charakterze ryzyka kursowego związanego z kredytem denominowanym w walucie obcej, możliwością nagłego i znaczącego wzrostu kursu tej waluty, a rażące naruszenie ich interesów jako konsumentów polega na przrzuceniu na nich w całości tego ryzyka, które nie jest równoważone innemu postanowieniami umowy kredytu.

Przedstawionej oceny prawnej nie podważa zmiana stanu prawnego w wyniku nowelizacji prawa bankowego ustawą z dnia 29 lipca 2011 r. (Dz.U. Nr 165, poz. 984), którą dodano do art. 69 tej ustawy ust. 2 pkt 4a i ust. 3. Znowelizowane

przepisy nałożyły na banki obowiązek wskazania w umowie szczegółowych zasad określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu (art. 69 ust. 2 pkt 4a prawa bankowego). Ponadto przyznano kredytobiorcom prawo do spłaty kredytu w walucie indeksacji (art. 69 ust. 3 prawa bankowego). W ocenie Sądu Apelacyjnego wskazane przepisy nie mogą doprowadzić do konwalidacji umowy nieważnej (bezskutecznej) ab initio i z mocy prawa. Ponadto jak już zostało wyjaśnione naruszenia dobrych obyczajów i interesów konsumenta należy upatrywać nie tylko w sposobie waloryzacji kredytu polegającym na stosowaniu kursu waluty kształtowanego dowolnie przez bank w jego tabelach kursowych, ale także w przerwaniu na kredytobiorcę nieograniczonego ryzyka kursowego wpisanego w konstrukcję kredytu denominowanego w walucie obcej w warunkach niedopełnienia przez bank obowiązków informacyjnych wobec konsumenta, a w szczególności niewyjaśnienia skutków ekonomicznych nieograniczonego ryzyka kursowego. W konsekwencji wskazana nowelizacja prawa bankowego ryzyka tego nie usuwa ani nawet nie ogranicza, pozostaje ono na niezmiennym poziomie w stosunku do stanu z daty zawarcia umowy.

Abuzywności klauzuli ryzyka walutowego w znaczeniu szerokim nie niweluje również podpisany przez strony 9 listopada 2011 r. aneks do umowy kredytu, na podstawie którego powodowie uzyskali prawo do spłaty kredytu we frankach szwajcarskich. Takie uprawnienie nie usuwa bowiem ryzyka kursowego obciążającego kredytobiorcę, który i tak w celu wykonania zobowiązania wobec banku musi nabyć walutę obcą i wówczas ponosi koszty związane ze wzrostem kursu wymiany franka szwajcarskiego w stosunku do złotówki, a więc skutki obciążającego go ryzyka kursowego. Ponadto w wyroku z 29 kwietnia 2021 r. (C -19/20, Legalis) TSUE wyjaśnił, że cele dyrektywy 93/13 są w pełni spełnione, w wypadku gdy sytuacja prawna i faktyczna, w jakiej konsument znalazłby się w braku nieuczciwego warunku umownego, zostaje przywrócona, a wada, która obciążała umowę, zostaje usunięta przez strony w drodze zawarcia aneksu, o ile konsument ten przy zawieraniu aneksu był świadomy niewiążącego charakteru tego warunku i wynikających z niego konsekwencji. Z taką sytuacją nie mamy do czynienia w rozpoznawanej sprawie, ponieważ aneks do umowy kredytu nie przywraca równowagi w stosunku prawnym łączącym bank z kredytobiorcami. Wada umowy w postaci przerzucenia na konsumentów nieograniczonego ryzyka kursowego nie zostaje w ten sposób usunięta. Nie można też przyjąć, że powodowie byli świadomi w chwili zawarcia aneksu niewiążącego charakteru tej klauzuli i wynikających z tego konsekwencji oraz godzili się na utrzymanie zobowiązania ze świadczeniem spełnianym przez nich w walucie obcej.

Odnosząc się do skutków stwierdzenia abuzywności, należy wyjaśnić, że skoro klauzule umowne, których elementem jest ryzyko kursowe, określają główne świadczenia stron, to ich eliminacja z umowy musi prowadzić do jej upadku. Jej utrzymanie w pozostałym zakresie nie jest możliwe bez postanowień określających główne świadczenia stron. Przedstawiony pogląd znajduje potwierdzenie w wykładni przepisów dyrektywy 93/13 w wyroku TSUE z 3 października 2019 r. (C-260/18, pkt 44), zgodnie z którą skoro klauzule dotyczące ryzyka wymiany określają główny przedmiot umowy kredytu obiektywna możliwość utrzymania obowiązywania umowy kredytu wydaje się niepewna. Z tego względu zasługiwał na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 385¹ § 2 k.c., zgodnie z którym jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Przepis ten stanowi implementację art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, według którego państwa członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków. Dla jego wykładni istotne znaczenie ma orzecznictwo TSUE, w szczególności dotyczące warunków uzupełnienia luk w umowie powstałych po usunięciu z niej klauzul abuzywnych.

Trybunał odrzuca możliwość tzw. redukcji utrzymującej skuteczność abuzywnego postanowienia poprzez wypełnienie luki w umowie na podstawie art. 56 k.c. np. ustalonym zwyczajem, za który można uznać stosowanie kursu średniego NBP do wykonania zobowiązań wyrażonych w walucie obcej (tak np. art. 41 prawa wekslowego). Należy podkreślić, że taki zabieg nie usunąłby negatywnych dla konsumenta skutków abuzywności postanowień o waloryzacji kredytu, a mianowicie nieograniczonego ryzyka zmiany kursu franka szwajcarskiego. Konsument nadal byłby narażony na nieograniczone ryzyko zmiany kursu waluty obcej przy zmienionym tylko sposobie waloryzacji umownej poprzez

odesłanie do kursu średniego NBP. Zniweczony zostałby również cel odstraszący dyrektywy 93/13, na który w swoim orzecznictwie zwraca uwagę TSUE. Te same argumenty sprzeciwiają się uzupełnieniu umowy na podstawie art. 358 § 2 k.c. poprzez wprowadzenie kursu średniego NBP w miejsce abuzywnych klauzul przeliczeniowych odsyłających do kursu CHF w tabeli banku. W wyroku z 8 września 2022 r. (C-80/21, pkt 67 Legalis) TSUE odrzucił możliwość zastąpienia nieuczciwego warunku w umowie przepisem dyspozytywnym, stwierdzając, że wyjątkowa możliwość zastąpienia nieuczciwego postanowienia umownego przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym jest ograniczona do przypadków, w których usunięcie nieuczciwego postanowienia umownego zobowiązywałoby sąd do unieważnienia umowy jako całości, narażając tym samym konsumenta na szczególnie szkodliwe skutki, tak że ten ostatni zostałby tym ukarany. Należy przypomnieć, że takie uzupełnienie umowy w świetle wcześniejszego orzecznictwa TSUE jest dopuszczalne tylko wówczas, jeżeli konsument wyraził zgodę na dalsze obowiązywanie umowy z nieuczciwymi warunkami, rezygnując tym samym z ochrony konsumenckiej (por. wyrok TSUE z 3 października 2019 r., C 260/18, pkt 48, pkt 53-55). W wyroku z 3 października 2019 r. (C- 260/18, pkt 58, Legalis) TSUE przyjął, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 nie stoi on na przeszkodzie temu, by w przypadku gdy unieważnienie umowy jako całości naraziłoby konsumenta na szczególnie szkodliwe skutki, sąd krajowy mógł zarządzić unieważnieniu nieuczciwych postanowień znajdujących się w tej umowie poprzez zastąpienie przepisu prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym lub mającego zastosowanie, jeżeli strony umowy wyrażą na to zgodę. W wyroku z 8 września 2022 r. Trybunał odrzucił również możliwość uzupełnienia luk w umowie w drodze wykładni oświadczeń woli stron (art. 65 § 2 k.c.).

Z tych przyczyn oceny prawne Sądu Okręgowego, który odrzucił upadek umowy z powodu abuzywności klauzul waloryzacyjnych, a zamiast tego uznał, że umowa może być nadal wykonywana z regulacją zastępczą w miejsce niedozwolonych klauzul przeliczeniowych, nie zasługują na aprobatę. Przede wszystkim nietrafne jest stanowisko tego Sądu zawężające ocenę abuzywności tylko do postanowień regulujących przeliczenia walutowe w umowie kredytu w oparciu o tabele kursowe banku. Abuzywne jest również przerzucenie nieograniczonego ryzyka kursowego na konsumenta, czego nie równoważą inne postanowienia umowy. Klauzula ryzyka walutowego wraz z postanowieniami dotyczącymi przeliczeń walutowych określają główne świadczenia stron umowy i ich abuzywność prowadzi do jej upadku, ponieważ nie może być nadal wykonywana bez postanowień określających elementy przedmiotowo istotne umowy. W konsekwencji należy stwierdzić, że skoro powodowie nie wyrazili zgody na dalsze obowiązywanie umowy, domagając się już w pozwie przesłankowego stwierdzenia nieważności tej umowy i zwrotu spłaconych rat kredytu jako świadczenia nienależnego (art. 410 § 2 k.c.), to wykluczone jest poszukiwanie rozwiązań zastępczych w celu uzupełnienia umowy. Natomiast, gdyby umowa mogła nadal obowiązywać po usunięciu z niej abuzywnego postanowienia, to należy mieć na uwadze, że w wyroku z 8 września 2022 r. (C 80/21, pkt 68-69) TSUE za niedopuszczalne uznał uzupełnienie jej przepisami dyspozytywnymi, przypominając, że zgodnie z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 dana umowa musi co do zasady nadal obowiązywać bez zmian innych niż wynikające ze zniesienia nieuczciwych warunków.

Reasumując, należy stwierdzić, że umowa kredytu jest trwale bezskuteczna (nieważna), a więc odpadła podstawa prawa świadczenia kredytobiorców wobec pozwanego (art. 410 § 2 k.c.) i z tych względów zasadne jest ich roszczenie o zwrot spłaconych rat kredytu, które uiścili w wykonaniu nieważnej umowy. Z zaświadczeń wystawionych przez pozwanego wynika, że powodowie spłacili łącznie 38 745, 17 zł i 81 829,45 CHF (historia spłaty kredytu, k. 39-51).

Oceniając wymagalność tego roszczenia, należy wziąć, pod uwagę, że system ochrony konsumenckiej na podstawie dyrektywy 93/13 nie jest obowiązkowy, a więc w wypadku gdy konsument woli nie powoływać się ten system ochrony, system ten nie jest stosowany (tak też TSUE w wyroku z 29 kwietnia 2021 r., C 19/20 pkt 47 i w wyroku z 9 lipca 2020 r., C-452/18, pkt 26). W konsekwencji dla powstania stanu wymagalności roszczeń restytucyjnych z art. 410 § 2 k.c. niezbędne jest po pierwsze, wyrażenie przez konsumenta woli skorzystania z systemu ochrony konsumenckiej (art. 385 i nast. k.c.), a po drugie, zaakceptowanie sankcji abuzywności klauzul umownych, która jest zastrzeżona na korzyść konsumenta. Należy bowiem przypomnieć, że konsument może sprzeciwić się unieważnieniu umowy, jeżeli byłby narażony na szczególnie szkodliwe skutki, a wówczas uzupełnienie umowy w świetle orzecznictwa TSUE jest dopuszczalne (por. wyrok TSUE z 3 października 2019 r., C 260/18, pkt 58, Legalis). Nie ma natomiast podstaw do

nałożenia na konsumenta obowiązku złożenia sformalizowanego oświadczenia w postępowaniu sądowym, w którym stwierdzi, że nie wyraża zgody na utrzymanie w mocy niedozwolonego warunku, jest świadomy faktu, że nieważność tego warunku pociąga za sobą nieważność umowy i związanych z tym konsekwencji i wyraża zgodę na uznanie tej umowy za nieważną (tak też TSUE w wyroku z 7 grudnia 2022 r., C-140/22, Legalis).

W realiach rozpoznawanej sprawy powodowie już w pozwie z 9 lutego 2021 r. domagali się od pozwanego zwrotu spłaconych rat kredytu w kwotach 38 745, 17 zł i 81 829,45 CHF i uzasadniali swoje stanowisko abuzywnym charakterem postanowień o waloryzacji kredytu kursem CHF, które określają główne świadczenia stron i bez których umowa nie może obowiązywać. W tej sytuacji należy przyjąć, że w sposób jednoznaczny kredytobiorcy powołali się na przepisy o ochronie konsumenckiej, odmówili potwierdzenia umowy z klauzulami abuzywnymi i zaakceptowali skutki nieważności umowy. Z tych względów odsetki ustawowe za opóźnienie przysługują powodom po upływie 14 dni od doręczenia pozwanemu odpisu pozwu tj. od 26 czerwca 2021 r. do dnia zapłaty.

Na uwzględnienie nie zasługiwał zarzut zatrzymania zgłoszony przez pozwanego w postępowaniu apelacyjnym.

Według art. 496 k.c., jeżeli wskutek odstąpienia od umowy strony mają dokonać zwrotu świadczeń wzajemnych, każdej z nich przysługuje prawo zatrzymania, dopóki druga strona nie zaoferuje zwrotu otrzymanego świadczenia albo nie zabezpieczy roszczenia o zwrot. Przepis ten stosuje się odpowiednio do nieważności umowy (art. 497 k.c.), a z takim skutkiem umowy kredytu zawartej przez strony mamy do czynienia w rozpoznawanej sprawie. Realizacja prawa zatrzymania polega na złożeniu wierzycielowi stosownego oświadczenia woli o skorzystaniu z tego prawa, które to oświadczenie ma charakter prawokształtujący i powoduje zmianę dotychczasowej sytuacji prawnej stron. W ocenie Sądu Apelacyjnego umowa kredytu nie ma charakteru umowy wzajemnej, a zatem art. 496 k.c. w zw. z art. 497 k.c. nie mogą mieć zastosowania. Zgodnie z art. 487 § 2 k.c. umowa jest wzajemna, gdy obie strony zobowiązują się w taki sposób, że świadczenie jednej z nich ma być odpowiednikiem świadczenia drugiej. Przepis ten odwołuje się do zasady ekwiwalentności świadczeń w znaczeniu subiektywnym. Przyjmuje się, że umowa wtedy jest wzajemna, gdy wedle oceny stron świadczenia ich są względem siebie równowartościowe. Nie wymaga się ekwiwalentności obiektywnej. Ekwiwalentność świadczeń stron w umowie obligacyjnej powinna być oceniana w chwili zawarcia umowy (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 lipca 2016 r. I CSK 570/15, Legalis). Spośród umów nazwanych jako wzajemne kwalifikuje się sprzedaż, dzieło, najem nieruchomości. Takiego charakteru nie mają natomiast umowa darowizny i umowa ubezpieczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20 października 2006 r. IV CSK 125/06, Legalis). W doktrynie wskazuje się, że ekwiwalentność nie jest cechą konstytutywną umowy wzajemnej, raczej należy przyjąć, że charakteryzuje ją więź polegająca na zależności świadczenia jednej strony od świadczenia drugiej strony, każda zobowiązuje się dlatego i z tym zastrzeżeniem, że otrzyma świadczenie od drugiej strony. W ramach umowy wzajemnej dochodzi do bezpośredniej wymiany dóbr, a świadczenia stron mają charakter różnorodzący (por. R. Blicharski: Konstrukcja prawna zobowiązań wzajemnych, Transformacje Prawa Prywatnego 2/2020, s. 31 – 36). W piśmiennictwie dominuje pogląd, według którego pożyczka oprocentowana ma charakter umowy niewzajemnej, a odsetki od pożyczonej sumy stanowią o odpłatności, a nie o wzajemności tej umowy (por. Radwański, Olejniczak, Zobowiązania, 2014, s. 126). Ponadto wyjaśnia się, że w umowie pożyczki oprocentowanej obie strony świadczą pieniądze – w różnym czasie. Mamy tu zatem do czynienia z kapitałem jako przedmiotem świadczenia najpierw jednej, a potem drugiej strony, z tym zastrzeżeniem, że kapitał jest zwracany z nadwyżką, stanowiącą wynagrodzenie za korzystanie z kapitału. Nie jest on jednak wymieniany na inne świadczenie. Relacja bezpośredniej wymiany dóbr tutaj nie zachodzi, co sprzeciwia się kwalifikowaniu umowy pożyczki oprocentowanej jako umowy wzajemnej (por. R. Blicharski: Konstrukcja prawna..., s. 31-36 oraz Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 29 kwietnia 2022 r., V ACa 687/21).

Ze względu na podobieństwo świadczeń stron umowy kredytu i pożyczki w orzecznictwie prezentowany jest pogląd, że także umowa kredytu nie ma wzajemnego charakteru (tak też Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyrokach z: 14 grudnia 2019 r., I ACa 442/19, 20 października 2021 r. I ACa 155/21 i 29 kwietnia 2022 r., V ACa 687/21). Przedstawiona argumentacja podważa trafność stanowiska wyrażonego w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z 16 lutego 2021 r. (III CZP 11/20, Legalis), według którego świadczeniem wzajemnym kredytobiorcy względem świadczenia banku polegającego na oddaniu do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwoty środków pieniężnych z

przeznaczeniem na ustalony cel jest zobowiązanie do zapłaty oprocentowania i prowizji. Ta cecha umowy kredytu świadczy bowiem o jej odpłatności, a nie wzajemności. Nie znajduje również uzasadnienia podział świadczenia kredytobiorcy na część stanowiącą zwrot udostępnionego kapitału oraz odsetki i prowizję, aby następnie powiązać świadczenie banku tylko z tą drugą częścią świadczenia kredytobiorcy, uzasadniając ich ekwiwalentność. Zgodnie z art. 487 § 2 k.c. na wzajemny charakter umowy wskazuje to, że świadczenie jednej ze stron, a nie tylko jego część, ma być odpowiednikiem świadczenia drugiej strony. Podzielając przedstawioną argumentację, Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że umowa kredytu nie jest umową wzajemną, dlatego nie znajduje do niej zastosowania prawo zatrzymania świadczenia na wypadek nieważności umowy (art. 496 k.c. w zw. z art. 497 k.c.).

Nie ma też podstaw do stosowania art. 496 k.c. w zw. z art. 497 k.c. w drodze analogii, ponieważ nie istnieje luka prawna uniemożliwiająca rozwiązanie problemów powstających na tle rozliczenia świadczeń spełnionych przez strony nieważnej umowy kredytu. Ze względu na jednorodność obu świadczeń, ochronę interesów każdej ze stron zapewnia prawo do potrącenia własnej wierzytelności o zwrot nienależnego świadczenia z wierzytelnością drugiej strony z tego samego tytułu (art. 498 k.c.). Z tych przyczyn nie było podstaw do uwzględnienia zarzutu zatrzymania zgłoszonego przez pozwanego poprzez przyznanie mu prawa do wstrzymania się ze spełnieniem świadczenia zasądzonego na rzecz powodów do czasu zafiarowania przez nich zwrotu kwoty 173 000 zł udostępnionej im jako kapitał kredytu w wykonaniu nieważnej umowy.

Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok częściowo w punkcie I poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwot: 38 745, 17 zł i 81 829,45 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 26 czerwca 2021 r. do dnia zapłaty (art. 386 § 1 k.p.c.). W pozostałej części (co do odsetek ustawowych za opóźnienie za okres przed 26 czerwca 2021 r.) apelacja powodów została oddalona jako bezzasadna (art. 385 k.p.c.) Konsekwencją zmiany rozstrzygnięcia o żądaniu pozwu jest zmiana postanowienia o kosztach procesu. Powodowie ulegli tylko co do nieznaczącej części dochodzonego roszczenia, a więc jako strona wygrywająca spór są uprawnieni do żądania zwrotu kosztów procesu za obie instancje (art. 100 k.p.c.). Z tego względu Sąd Apelacyjny zasądził od pozwanego na rzecz powodów zwrot kosztów procesu za pierwszą instancję w kwocie 11817 zł w tym kwotę 1000 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu i kwotę 10800 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (§ 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz.U. 2023, poz. 1964) oraz kwotę 9100 zł za drugą instancję w tym kwotę 1000 zł tytułem opłaty od apelacji i kwotę 8100 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (§ 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 cyt. rozporządzenia).

Dagmara Olczak-Dąbrowska